

DUNAÚJVÁROSI EGYETEM

**Vizsgaelnöki feladatokra felkészítő pedagógus szakvizsga
szakirányú továbbképzési szak**

Dunaújváros
2022.

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Képzési és kimeneti követelmény.....	3
II.	Képzési program.....	7
III.	Tantárgyak leírása.....	10
	A közoktatás rendszerei	10
	A nevelési-oktatási intézmény mint szervezet működése	11
	A pedagógus a nevelési-oktatási intézményekben	12
	A vezetés és szervezetfejlesztés alapjai.....	14
	Alkotmányos, közigazgatási és államháztartási alapismeretek	16
	Európai uniós ismeretek	18
	A nevelési-oktatási intézmény hatékonyságának mutatói.....	19
	Konfliktuskezelés	20
	Korszerű tanulási-tanítási és értékelési módszerek a tanulási nehézségekkel küzdőknek.....	21
	Szegregáció és integráció az oktatási-nevelési intézményekben	23
	Stressz a tanulásban.....	25
	Szakmai gyakorlat I.....	26
	Szigorlat	28
	A pedagógiai értékelés alapjai.....	29
	A pedagógiai értékelés folyamata	30
	Az érettségi vizsga szabályozása.....	31
	Validáció a pedagógiában	32
	Vizsga az oktatási rendszerben	34
	Az érettségi vizsga folyamata és feladatai	35
	Intézményi és rendszerszintű mérések	36
	Vizsgáztatási szakmai gyakorlat	37
	Szakedolgozat	39
	Bevezetés a pedagógiai kutatásokba	40
	Digitális pedagógia alapjai	41
	Kommunikációs készségfejlesztés a tanári munkában.....	43
	Társadalmi kommunikáció	44

I. Képzési és kimeneti követelmény

1. A szakirányú továbbképzés neve:

**vizsgaelnöki feladatokra felkészítő pedagógus szakvizsga szakirányú
továbbképzési szak**

2. Az indító intézmény neve: Dunaújvárosi Egyetem

**3. Létesítő intézmény és engedély száma: Budapesti Corvinus Egyetem OH-FHF/164-
5/2009.**

**4. A szakirányú továbbképzésben szerzhető szakképzettség oklevélben szereplő
megnevezése:**

Szakvizsgázott pedagógus (vizsgaelnöki szakértő)

5. A szakirányú továbbképzés képzési területe:

Pedagógusképzés képzési terület

6. A felvétel feltételei:

- a) alapképzésben vagy főiskolai szintű képzésben szerzett pedagógus szakképzettség
- b) bármely képzési területen tanári szakon szerzett szakképzettség

7. A képzési idő, félévekben meghatározva:4 félév

8. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma:

120 kredit

9. A szakirányú továbbképzési szak képzési célja, elsajátítandó szakmai kompetenciák:

9.1. A képzés célja:

A pedagógusi tevékenység ellátásához szükséges jogi, közoktatási, vezetési-szervezési elméleti es gyakorlati ismeretek elmélyítése, a legújabb ismeretekkel történő megújítása mellett a vizsgaelnöki feladatok ellátására való felkészítés

9.2. A képzés során elsajátítandó kompetenciák:

a) Elsajátítandó kompetenciák:

A gyakorlati tevékenységük tapasztalataira építve a képzés során a pedagógusok

- felkészülnek a pedagógus munkakörök, illetve az intézményekhez kapcsolódó speciális feladatok ellátására;
- ismereteket szereznek az oktatás-nevelés tartalmi szabályozásának új követelményeiről, azok alkalmazási lehetőségeiről a szaktárgyi oktatásban és nevelésben, az intézmények eredményes irányítására, működésére vonatkozóan, az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő személyiségformálás elméletére, módszereire;
- jártasságot szereznek a konfliktuskezelés, stresszkezelés területén;
- alkalmasak a vizsgák tervezési és szervezési feladatok ellátására.

b) Tudáselemek, megszerzendő ismeretek:

- közigazgatási vezetési ismeretek, államháztartási ismeretek, tanügyigazgatási és gazdálkodási ismeretek, európai uniós alapismeretek;
- a nevelési-oktatási intézmény, mint szervezet: a közoktatási intézmény működése és annak jogi szabályozása, szervezeti kultúra, leíró szervezetelemzés, az intézmény vezetése, vezetés és döntésmélet, innováció és szervezetfejlesztés;
- az intézmény és környezete: az intézményi kapcsolatháló elemzése, az intézményekkel és családdal való kapcsolattartás intézményes formái, konfliktuselemzés;
- a nevelési-oktatási intézmény hatékonysága: a hatékonyság mutatói, mérési lehetőségei, a tanulói és a pedagógusi munka értékelése, a minőségbiztosítás módszerei, az intézményi légkör szociálpszichológiai jellemzői;
- az integráció és szegregáció kérdései: fenntartói megoldások az integrációra, különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése, az inkluzív nevelés gyakorlata;
- a pedagógus a nevelési-oktatási szervezetben: pedagógiai folyamattervezés, az intézményi feladatok szervezése, konfliktusok és kezelésük, az oktatási folyamat tervezése, értékelése;

- sajátos pedagógiai, pszichológiai ismereteket es módszereket igénylő személyek, illetve csoportok nevelése, oktatása: a pszichés fejlődés zavarai, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, iskolai mentálhigiéne, a felnőttoktatás módszerei, az e-tanulás módszerei;
- vizsgaelnöki feladatokra való felkészítés: a vizsgák tervezése, vizsgaszervezési eljárások, az esélyegyenlőség biztosítása, stressz és megküzdés pszichológiai jellemzői, tanterv es programfejlesztés.

c) Személyes adottságok:

A képzés keretében a pedagógusok – közoktatási tapasztalataikra építve –

- olyan adottságokra tesznek szert, amelyek révén magas színvonalon képesek megérteni a közoktatási rendszer es a közoktatási intézmények működését (nemzetközi összehasonlításban is);
- rendelkeznek azokkal az ismeretekkel, amelyek segítik az oktatás-nevelés tartalmi szabályozásának, új követelményeinek megjelenését a szaktárgyi oktatásban es a nevelésben;
- ismerik azokat a módszereket, amelyek a nevelési-oktatási intézmény hatékonyságát teszik elemezhetővé, es amelyek révén feltárhatóak azok a szervezeti folyamatok es jelenségek, amelyek a hatékony működést biztosítják;
- ismerik az egyéni sajátosságokra érzékeny személyiségformálás elveit es módszereit, az integráció, szegregáció kérdéseit;
- a vizsgaelnöki feladatokra felkészítés révén felkészülnek a pedagógus munkakörök, illetve az intézményekhez kapcsolódó speciális feladatok ellátására, a vizsgaelnöki feladatok végzésére.

d) A szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben:

A szakvizsgázott pedagógus vizsgaelnöki feladatokat lát el a közoktatási intézményekben. Az elméleti es gyakorlati ismeretek birtokában megfelelő módszertani jártassággal rendelkezik e feladatkörök színvonalas ellátásához.

10. A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök és a főbb ismeretkörökhöz rendelt kreditérték

<i>Ismeretek</i>	<i>Kredit</i>
Kötelezően oktatott ismeretek	55
Közigazgatási vezetési ismeretek	10
A nevelési-oktatási intézmény mint szervezet	10
Az intézmény és környezete	5
A nevelési-oktatási intézmény hatékonysága	5
Az integráció és szegregáció kérdései	5
A pedagógus a nevelési-oktatási intézmény	10
Sajátos pedagógiai, pszichológiai ismereteket és módszereket igénylő személyek, illetve csoportoknevelése-oktatása	10
Vizsgaelnöki szakmai ismeretek	45
A vizsgaelnöki szakmai ismeretekhez kötődő szakmai gyakorlat	10
Szakdolgozat	10
Összesen	120

A szakdolgozat kreditértéke: 10 kredit

II. Képzési program

1. Felelős szervezeti egység neve:

Dunaújvárosi Egyetem, Tanárképző Központ

2. Képzésért felelős szakmai vezető neve:

Magyar András Tamás mesteroktató

3. A képzési cél:

A pedagógusi tevékenység ellátásához szükséges jogi, közoktatási, vezetési-szervezési elméleti és gyakorlati ismeretek elmélyítése, a legújabb ismeretekkel történő megújítása mellett a vizsgaelnöki feladatok ellátására való felkészítés

4. A jelentkezés feltétele:

A belépéshez elfogadható bármely tanári MA szakon szerzett végzettség, egyetemen vagy főiskolán szerzett tanári diploma, tanító, szakoktató, óvodapedagógus, gyógypedagógus, szociálpedagógus vagy egyéb, legalább főiskolai szintű pedagógusvégzettség.

5. Az oklevélben szereplő szakirányú képzettség megnevezése:

Szakvizsgázott pedagógus (vizsgaelnöki szakértő)

6. Képzési idő: (a képzés csak levelező tagozaton indul) 4 félév

7. A képzés főbb tanulmányi területei:

- Szakmai alapozó kötelező ismeretek: (55 kredit)
- Vizsgaelnöki speciális szakmai ismeretek: (55 kredit)
- Szakdolgozat: 10 kredit

8. Éves tanulmányi terv:

Konzultációs időszak: szorgalmi időszak 13 hét, ezen belül félévente 8 hétvége, a tanévnapárban meghatározott módon (péntek délután, szombat).

Vizsgaidőszak: félévenként 4 hét.

9. Az ismeretek ellenőrzési rendszere:

- *Évközi jegy:* a szorgalmi időszakban a tanórán tett írásbeli vagy szóbeli beszámolóval, illetve otthoni munkával készített feladat (mérési jegyzőkönyv, tanulmány) valamint a

- gyakorlatokon végzett munka értékelésével.
- Vizsgajegy: vizsgával záródó tantárgyak esetén vizsgaidőszakban beszámolási kötelezettség.
- Szigorlat: a képzési cél szempontjából alapvető tantárgy egész tananyagát lezáró számonkérés.
- *Záróvizsga*: a speciális szakmai ismeretek tantárgyi tematikája alapján komplex szóbeli vizsga.

10. A minősítés feltételei:

A záróvizsgára bocsátás feltételei:

- a záróvizsgára bocsátás feltétele a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzése,
- két bíráló által elfogadott szakdolgozat.

A záróvizsga részei:

- a szakdolgozat védeése,
- átfogó (komplex szóbeli vizsga).

Az oklevél minősítése: A két opponens véleményének figyelembevételével a szakdolgozat védeésére adott érdemjegy, valamint a szóbeli vizsgára adott érdemjegy egészre kerekített átlaga.

11. Korábban szerzett ismertek, gyakorlatok beszámítási rendje

Az Egyetem elismeri a hallgató bármelyik felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányai során kredittel elismert tanulmányi teljesítményét függetlenül attól, hogy milyen felsőoktatási intézményben, milyen képzési szinten folytatott tanulmányok során szerezte azt. Az elismerés – tantárgyi program alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetésével történik. Az Egyetem elismeri a kreditet, ha az összevetett ismeretek legalább hetvenöt százalékban megegyeznek.

Az Egyetem a munkatapasztalat alapján szerzett ismereteket is elismeri. Az elismerés a hallgató előzetes tanulásának, a munkatapasztalatának bizonyításából (portfólió) és az esetlegesen hiányzó ismeretek, készségek felméréséből pótlásából, és a szakterületen korábban megszerzett tudás felméréséből áll.

12. Vizsgaelnöki feladatokra felkészítő pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzési szak tanterve:

Tárgykód	Tantárgy neve	Kredit	Követelmény	Félévek - óraszámok												Tárgyfelelős	
				1.			2.			3.			4.				
				ea	gy	l	ea	gy	l	ea	gy	l	ea	gy	l		
DUEL-TKK-120	A közoktatás rendszerei	5	F	10	5	0											Magyar András Tamás
DUEL-TKK-252	A nevelési-oktatási intézmény mint szervezet működése	5	V	10	5	0											Dr. habil Falus Orsolya Fruzsina
DUEL-TKK-	A pedagógus a nevelési-oktatási intézményekben	5	F	5	10	0											Csikósné Maczó Edit
DUEL-TVV-	A vezetés és szervezetfejlesztés alapjai	5	V	10	5	0											Dr. Varga Anita
DUEL-TVV-152	Alkotmányos, közigazgatási és államháztartási alapismeretek	5	V	10	5	0											Dr. habil Falus Orsolya Fruzsina
DUEL-TKT-	Európai Unió ismeretek	5	V	10	5	0											Dr. Veres Lajos
DUEL-TKK-249	A nevelési-oktatási intézmény hatékonyságának mutatói	5	F				10	5	0								Magyar András Tamás
DUEL-TKK-904	Konfliktuskezelés	5	F				5	10	0								Dr. Juhász Levente Zsolt
DUEL-TKK-223	Korszerű tanulási-tanítási és értékelési módszerek a tanulási nehézségekkel küzdőknek	5	F				5	10	0								Csikósné Maczó Edit
DUEL-TKK-224	Szegregáció és integráció az oktatási-nevelési intézményekben	5	F				10	5	0								Dr. Bacsa-Bán Anetta
DUEL-TKK-259	Stressz a tanulásban	5	V				10	5	0								Dr. Juhász Levente Zsolt
DUEL-TKK-	Szakmai gyakorlat I.	5	F				0	0	20								Csikósné Maczó Edit
DUEL-TKK-	Szigorlat	0	Sz				0	0	0								Dr. habil Falus Orsolya Fruzsina
DUEL-TKK-155	A pedagógiai értékelés alapjai	5	V				10	10	0								Csikósné Maczó Edit
DUEL-TKK-138	A pedagógiai értékelés folyamata	5	F				10	5	0								Csikósné Maczó Edit
DUEL-TKK-139	Az érettségi vizsga szabályozása	5	F				10	5	0								Dr. habil Falus Orsolya Fruzsina
DUEL-TKK-	Validáció a pedagógiában	5	F				10	5	0								Csikósné Maczó Edit
DUEL-TKK-	Vizsga az oktatási rendszerben	5	V				10	5	0								Dr. Gubán Gyula
	Szakmai választható	5	F / V				0	0	0								
DUEL-TKK-260	Az érettségi vizsga folyamata és feladatai	5	V										10	5	0		Magyar András Tamás
DUEL-TKK-240	Intézményi és rendszerszintű mérések	5	F										10	5	0		Dr. Kadocska László
DUEL-TKK-241	Vizsgáztatási szakmai gyakorlat	10	F										0	10	15		Magyar András Tamás
DUEL-TKK-229	Szakdolgozat	10	F										0	10	0		Dr. Bacsa-Bán Anetta
	Kredit, féléves óraszámok összesen	120					90	95	80	65							

Szakmai választható tantárgyak:

DUEL-TKK-219	Bevezetés a pedagógiai kutatásokba	5	V										10	5	5		Dr. Bacsa-Bán Anetta
DUEL-TKK-238	Digitális pedagógia alapjai	5	F										5	5	5		Kocsó Edina
DUEL-TKM-	Kommunikációs képességfejlesztés a tanári munkában	5	F										0	15	0		Dr. Kukorelli Katalin
DUEL-TKM-155	Társadalmi kommunikáció	5	V										10	5	0		Dr. habil Balázs László

Megjegyzés:

ea – előadás

gy – gyakorlat

l – laboratóriumi gyakorlat

kr – kreditpontok

A követelményeknél az F jelölés folyamatos (félév közbeni) számonkérést jelent, a V jelölés vizsgát, S szigorlatot jelent.

Záróvizsga tárgyak:

ZV1 – Kötelező pedagógus szakvizsgás ismeretek

ZV2 – Vizsgaelnöki szakmai ismeretek

Oklevél minősítése = (D+(ZV1+ZV2)/2+S)/3

D = Diplomamunka eredménye

Oklevél minősítése:

kiváló 4,51 - 5,00

jó 3,51 - 4,50

közepes 2,51 - 3,50

elégséges 2,00 - 2,50

III. Tantárgyak leírása

A közoktatás rendszerei

DUEL-TKK-120

10/5/0/F/5

Tárgyfelelős oktató: Magyar András Tamás

Előfeltétel: -

Oktatási cél, kompetenciák:

Alapozva az Alkotmányos és közigazgatási alapismeretek tárgyra a hallgató ismerje meg a közoktatás helyét a közigazgatásban, az egymásra ható intézményrendszert, ismerje meg a nemzeti köznevelési rendszer működését meghatározó alapelveket. Ismerje az egyes intézménytípusok feladatait, az állami intézményfenntartó központ, a szakképzési centrumok, valamint a nem állami intézményfenntartók feladat- és hatásköreit. Ismerje a pedagógiai szakszolgálat és a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények feladatait.

Tartalom:

1. Az oktatás és a tankötelezettség kialakulása, társadalmi funkciói
2. A köznevelési intézmények fenntartói, feladat- és hatáskörük
3. Az alapfokú és a középfokú nevelés-oktatás
4. A szakképzés intézményrendszere
5. A köznevelési intézmény partnerkapcsolatai

Kötelező irodalom:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről

Ajánlott irodalom:

- Bognár Mária (2002): Partnerség iskolán innen és túl. Esettanulmány Ózd és térségéből. Országos Közoktatási Intézet, Budapest.
- Bruner, Jerome (2004): Az oktatás kultúrája. Gondolat, Budapest.

A nevelési-oktatási intézmény mint szervezet működése

DUEL-TKK-252

10/5/0/V/5

Tárgyfelelős oktató: Dr. habil Falus Orsolya Fruzsina

Előfeltétel: -

Oktatási cél, kompetenciák:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók részletesen ismerjék meg a nevelési-oktatási intézmények mint szervezetek működési alapelveit, formáit és a működést mozgató törvényeket

Tartalom:

1. A formális szervezet: struktúra és forma. A közoktatási intézmények szervezeti formája, a felelősség, hatáskör, döntési jogkör megosztása (lineáris, funkcionális, törzskari, divizionális, mátrix szervezet).
2. A szervezeti kultúra és az azt befolyásoló tényezők
3. A köznevelés intézményrendszere. A nevelési-oktatási intézmények szervezeti sajátosságai
4. A nevelési-oktatási intézmények működésére ható környezeti tényezők: mikro, makro, jogi, szakmai, gazdasági, kulturális stb.
5. 3. Az intézmények legfontosabb belső szakmai formális szabályzói: Pedagógiai/Nevelési program, Szervezeti és Működési Szabályzat, Házirend.
6. Az intézmény munkáját segítő pedagógiai szakszolgáltató és szakmai szolgáltatást végző intézmények.
7. Szervezetfejlesztés, innováció, minőségfejlesztés. A szervezeti változások menedzselése

Kötelező irodalom:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Dobák Miklós (2000): Szervezeti formák és vezetés KJK KERSZÖV
- Tornyosi Nagy Éva (2004): Rendszer, szervezet, szervezetfejlesztés. BME, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Barlai Róbertné (2001): A szervezeti kultúra diagnosztizálása és fejlesztése. Munkafüzet.
- Szegedi Minőségbiztosítási Konferencia 2001. 11.05-07.
- Cseh Györgyi (2003): A szervezeti kultúra fejlesztése. In: Baráth (szerk.): Értelmezési és – bevezetési útmutató a Comenius 2000 II. intézményi modellhez. PTMIK Comenius – Programigazgatóság, kézirat.
- Drahos Péter (2001): Szervezeti kultúra, szervezetfejlesztés. Szegedi Minőségbiztosítási Konferencia, 2001. november 5-7. Műhelyfoglalkozás segédanyaga.

A pedagógus a nevelési-oktatási intézményekben

DUEL-TKK-121

5/10/0/F/5

Tárgyfelelős oktató: Csikósné Maczó Edit

Előfeltétel: nincs

Oktatási cél, kompetenciák:

A gyakorlati tevékenységük tapasztalataira építve a képzés során a pedagógusok felkészülnek a pedagógus munkakörök, illetve az intézményekhez kapcsolódó speciális feladatok ellátására. Ismereteket szereznek az oktatás-nevelés tartalmi szabályozásának új követelményeiről, azok alkalmazási lehetőségeiről az oktatásban és nevelésben. Ismereteket szereznek az intézmények eredményes irányítására, működésére vonatkozóan. Képes lesz képzettségének megfelelő tevékenysége során mentálhigiénés segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására környezetében, valamint (elsősorban intézményében) lelki egészségvédő és személyiségerősítő beavatkozások kezdeményezésére és kivitelezésére. Tudásával közreműködhet a társadalmi szintű primer prevencióban, és önismeretének és pedagógusszemélyiség tudatának fejlesztése révén hatékonyan részt vehet az intézményi oktatási, nevelési folyamatok alakításában, fejlesztésében.

Tartalom:

- Pedagógus az iskolai szervezetben: a pedagógus munkatevékenységei; pedagógiai folyamat tervezése, a pedagógiai folyamatok szervezése
- Pedagógusszerepek
- A pedagógus feladatai a változó közoktatási rendszerbe
- A pedagógus feladatkörei az intézményben és ezek megjelenése a gyakorlatban (osztályfőnöki szerep, nevelési feladatok, konfliktuskezelés)
- Az oktatási folyamat tervezése. Szakmai önismeret a pedagógiai gyakorlatban
- A pedagógus önismereti, önértékelési módszerei
- A pedagógusok mentálhigiénéje
- A pedagógus tevékenységét segítő új eljárások, módszerek, technikák

Kötelező irodalom:

- Nikitscher Péter (2015): A pedagógusok szerepe és lehetőségei az iskolai szocializáció folyamatában. <http://ofi.hu/publikacio/pedagogusok-szerepe-es-lehetosegei-az-iskolaiszocializacio-folyamataban>
- Buda Béla (2003): A lélek egészsége. A mentálhigiéné alapkérdései. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Jelentés a magyar közoktatásról 2010 (2011): Szerk.: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén.
- Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Restyánszki Lászlóné (2005): A pedagógus szerepe a közoktatás-fejlesztés folyamatában. Új Pedagógiai Szemle.
- N. Tóth Ágnes (2015): A pedagógia adósságai. Savaria University Press.
- Restyánszki Lászlóné (2005): A pedagógus szerepe a közoktatás-fejlesztés folyamatában. Új Pedagógiai Szemle. 2005/11. sz. <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/apedagogus->

A vezetés és szervezetfejlesztés alapjai

DUEL-TVV-153

10/5/0/V/5

Tárgyfelelős oktató: Dr. Varga Anita

Előfeltétel: -

Oktatási cél, kompetenciák:

A hallgató:

- ismerje a vezető/szervező munka alapfogalmait, ezek szintenkénti megközelítését
- ismerje a vezető/szervező munka típusait, ezek azonosságait és különbségeit, a gyakorlatban szokásos sorrendjüket, szerves és integráns egységüket, gyakorlati művelési módjukat
- ismerje a vezető/szervező folyamatok folyamatrendszerét, néhány főbb folyamat típusát, a vállalkozások folyamatmodelljét, továbbá a folyamatoknak, mint a struktúra alkotórészeinek leképezését hét szintű rendszerben
- ismerje a szervezetek fogalomrendszerét, több lépcsős definícióját, ennek gyakorlati hasznait és a szervezeti felépítés főbb típusait
- ismerje a szervezőmódszertant, a rendszerek dualitásait és paradoxonait
- ismerje a problémamegoldás folyamatát,
- a döntés racionális módszereit
- a megfelelő érdekérvényesítés módjait írásban és szóban,
- gyakorlatot szerezzen a csoportmunkában, az értekezletek szervezésében, levezetésében, tervezésében, a változások menedzselésében.

Tartalom:

- A vezetés valamint a szervezés fogalomkörének sokoldalú megközelítése
- A vezetés /szervezés általános és speciális fogalomköre
- A szervezés/szervezetfejlesztés tudományának fogalma, kialakulása, felosztása, struktúrája, kapcsolódásai más tudományterületekhez
- A vezetés/szervezéstudomány irányzatairól általában, a klasszikus irányzat fő képviselői
- Vezetéstudományi iskola és a Formalista szervezéstudomány
- HR és a Japán szervezés, vezetéstudományok
- Modern irányzatok és az újabb elméletek
- A szervezetek
- A szervezetek fogalmi megközelítése
- A szervezeti felépítés, szervezeti irányzatok
- Lineáris szervezetek, szolgálati út, problémafelhő
- Törzskari szervezetek kialakulása, jellemzői, Funkcionális szervezetek
- Dinamikus szervezeti formák, divizionális szervezetek és ezek továbbfejlesztése
- Szervezőmódszertan
- Fogalmak, szervezési munka modelljei,
- A szervezési munka menete
- A helyzetvizsgálat, helyzetkép, munkaanalízis, vezetési stílusok modellek
- Elemzés folyamata, különös tekintettel a személyi feltételek, munkamódszer, munkahely munkaeszköz elemzésére
- Tervkészítés folyamata a 4 alapelv bemutatásán keresztül
- Bevezetés, Visszatekintő elemzés
- Az üzleti folyamatok újraszervezése (BPR)

Kötelező irodalom:

- Antal Zsuzsanna, Dobák Miklós: Vezetés és szervezés - Szervezetek kialakítása és működtetése, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2016

Ajánlott irodalom:

- Juhász Gábor: Szervezési és vezetési alapismeretek (digitális tananyag), PTE-BTK, Pécs 2012

Alkotmányos, közigazgatási és államháztartási alapismeretek

DUEL-TVV-152

10/5/0/V/5

Tárgyfelelős oktató: Dr. Falus Orsolya Fruzsina

Előfeltétel: -

Oktatási cél, kompetenciák:

A hallgató ismerje meg az alkotmány fogalmát, jelentőségét, funkcióit, az alkotmányok történeti fejlődését és csoportosításukat, a magyarországi alkotmányozás történetét. Továbbá ismerje meg Magyarország Alaptörvényét, felépítését, az alaptörvény által biztosított emberi és állampolgári jogok és kötelezettségek rendszerét, az alaptörvényben meghatározott legfőbb alkotmányos intézményeket. Továbbá a hallgató ismerje meg a közigazgatási intézményrendszer működésére vonatkozó jogelvet, a különböző eljárástípusokat, az eljáró hatóságok, szervek felépítését, működését, az eljárás ügymenetét, a közigazgatás döntéseit és jogorvoslati rendszerét. Az államháztartási alapismeretek körében a hallgató legyen tisztában az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerkezetével, alapvető rendelkezéseivel, az államháztartás alrendszerével, a költségvetés bevételeivel és kiadásával, az alrendszerek működtetésének főbb szabályaival, valamint a költségvetési szerv fogalmával és jogállásával.

Tartalom:

Az alkotmány fogalma, jelentősége, funkciói. Az alkotmányok történeti fejlődése és csoportosításuk. Az alkotmányos demokráciák főbb jellemzői és intézményrendszere, a pluralista demokrácia működésének alkotmányos biztosítékai. Jogállam és hatalommegosztás. Magyar alkotmányozás története. Magyarország Alaptörvénye. Nemzeti Hitvallás. Emberi és állampolgári jogok és kötelezettségek rendszere az alaptörvényben. Az állam szervei: országgyűlés, köztársasági elnök, kormány, önálló szabályozó szervek, alkotmánybíróság, bíróság, ügyészség, alapvető jogok biztosa, helyi önkormányzat, költségvetés, honvédség, rendőrség, rendkívüli állapot és szükségállapot alkotmányos szabályozása, a sarkalatos törvények. A közigazgatási eljárás alapelvei, hatálya, a hatósági eljárás nyelve. Joghatóság, hatáskör és illetékesség, belföldi és nemzetközi jogsegély. Az ügyfél. Az elsőfokú eljárás: megindítása, felfüggesztése, megszüntetése, ügyintézési határidő. Szakhatóság, tanú, hatósági tanú, szemle, irat, szakértő, tolmács. A hatóság döntései: határozat és végzés. Hatósági bizonyítvány, igazolvány és nyilvántartás. Hatósági ellenőrzés. Jogorvoslat és döntésfelülvizsgálat. A közigazgatási végrehajtás alapvető szabályai. Elektronikus ügyintézés. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény. Az államháztartás alrendszerei. A költségvetés bevételei és kiadásai. A költségvetési szerv jogállása.

Kötelező irodalom:

- Chronowski Nóra: Alkotmányjog és közigazgatási jog I. Dialog-Campus Kiadó
- Rózsás Eszter: Alkotmányjog és közigazgatási jog II. Dialog-Campus Kiadó
- Magyarország Alaptörvénye
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény

Ajánlott irodalom:

- Sári János – SomodyBernadette: Alapjogok (Alkotmánytan II) Osiris
- Paczolay Péter: Alkotmányelmélet és az európai integráció. Szent István Társulat

- Ádám Antal: Bölcsélet, vallás, állami egyházjog. Dialog-Campus Kiadó
- G. Fodor Gábor: Kormányzás / tudás. Századvég Kiadó

Európai uniós ismeretek

DUEL-TKT-251

10/5/0/V/5

Tárgyfelelős oktató: Dr. Veres Lajos

Előfeltétel: -

Oktatási cél, kompetenciák:

A hallgató ismerje meg az Európai Unió kialakulásának társadalomtörténeti, politikátörténeti előzményeit, az Európai Unió jogrendszerének felépítését, az EU jog alapfogalmait. A kurzus bemutatja az Európai Unió együttműködési fokozatait az alapszerződésekben megfogalmazott célkitűzések tükrében. Továbbá a hallgató ismerje meg az EU intézményi felépítését, az egyes intézmények jogköreit, hatásköreit, működésük, együttműködésük alapvető szabályait, a tagállamok és uniós polgárok Európai Unióhoz fűződő viszonyát jogosultságaik és kötelezettségeik tükrében.

Tartalom:

Az „Európa gondolat” története, az Európai Unió kialakulásának közvetlen politikai előzményei. Az Európai Unió elsődleges jogforrásai: alapszerződések. Az Európai Unió jogrendszere, az EU jog alapfogalmi, alkalmazásának alapelvei. A tagállami és EU szuverenitás viszonya, EU jogalkotási hatásköre. Az EU intézményi felépítése: EU Parlament, Bizottság, Tanács, Bíróság, Bank. Az EU másodlagos jogforrásai: határozat, döntés, irányelv.

Az EU jog érvényesülése a tagállamokban. Az EU jog megsértéséhez kötődő eljárások. Az EU polgár státusa. Választás és delegálás az EU döntéshozó és tanácsadó testületeibe. Az Európai Unió alapelvei, a négy szabadság, az EU politikák, az Európai Unió a globális gazdasági és politikai térben.

Kötelező irodalom:

- Kecskés László/2009/: EU jog és jogharmonizáció, HVG-ORAC Kiadó, Budapest
- Kengyel Ákos/2010/: Az EU világgazdasági pozíciója és külkapcsolatai. Akadémiai Kiadó, Bp.

Ajánlott irodalom:

- Blutman László/2004/:EU- jog működésben. BABA Kiadó, Szeged
- Győry Enikő: A nemzeti parlamentek és az Európai Unió.Osiris Kiadó
- Szalayné Sándor Erzsébet - Mohay Ágoston - Karoliny Eszter – Komanovics Adrienne - Pánovics Attila: Az Európai Unió joga. Dialog-Campus

A nevelési-oktatási intézmény hatékonyságának mutatói

DUEL-TKK-249

10/5/0/F/5

Tantárgyfelelős oktató: Magyar András Tamás

Előfeltétel kód: -

Oktatási cél, kompetenciák:

A hallgató ismerje meg az oktatási-nevelési intézmények értékelésének történeti előzményeit, fejlődési folyamatát, különböző irányzatait. A kurzus bemutatja a minőség, hatékonyság és eredményesség értelmezését a nevelési-oktatási intézmények jellemzőiként. Továbbá a hallgató ismerje meg és gyakorlatban is képes legyen alkalmazni a különböző intézményi külső- és önértékelési módszereket.

Tartalom:

A hatékonyság- eredményesség-méltányosság értelmezése, mint a jó minőség kritérium rendszere. Külső értékelés fajták: Spontán értékelés, „Győzelmi” rangsor, Audit és Felügyeleti értékelés. Önértékelés. Az intézményi önértékelés skóciai modellje. Az iskolai szervezet elemzése: klíma dimenziók és vezetési dimenziók. A hatékony iskola jellemzői. Az intézmény értékelés jogszabályi háttere. Nemzetközi iskolaértékelési programok (INIS 1, INIS 2)

Kötelező irodalom:

- A nevelési-oktatási intézmények hatékonysága, az integráció kérdései, Debreceni Egyetem Tanárképzési Központ, Debrecen, 2015, Szaktárnet-könyvek 3.
- Schmidt Anna: Intézményértékelés és a tanulói-, tanári munka értékelése, tanulmány.
- Vass Vilmos: Az iskolai minőség mutatói, Új pedagógiai Szemle, 2003/1

Ajánlott irodalom:

- Minőség és eredményesség a közoktatásban, Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, 2015
- Kertesi Gábor: A közoktatási intézmények teljesítményének mérése-értékelése, az iskolák elszámoltathatósága, Zöld könyv, A magyar közoktatás megújításáért Ecostat 2008.

Konfliktuskezelés

DUEL-TKK-904

5/10/0/F/5

Tárgyfelelős oktató: Dr. Juhász Levente Zsolt

Előfeltétel: -

Oktatási cél, kompetenciák:

A tárgy által fejlesztendő általános és szakmai oktatói kompetenciák: a konfliktológiai alapfogalmak, főbb elméletek és módszerek megismerése és elsajátítása. A konfliktológiai szakirodalomban való eligazodás, főbb konfliktológiai irányzatok ismerete. Az oktatói munka hatékony végzéséhez szükséges alapvető ismeretek és készségek elsajátítása. Alapvető pálya-, gyermek és önismereti, és konfliktuskezelési módszerek megismerése, elsajátítása.

Tartalom:

A felsőoktatás mesterképzési szintjének megfelelő konfliktológiai összefoglaló: alapfogalmak, főbb elméletek, módszerek, kutatási és alkalmazási területek.

Kötelező irodalom:

- Dávid I., Fülöp M., Pataky N., Rudas J. 2014. Stressz, megküzdés, versengés, konfliktusok.
- Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége
- Szekszárdi Júlia (Ed.) 1996. Konfliktuskezelési szöveggyűjtemény. Bp
- Szőke-Milinte Enikő. 2004. Pedagógusok konfliktuskezelési kultúrája. Új Pedagógiai Szemle, január.

Ajánlott irodalom:

- Szegál Borisz. 2011. Konfliktuskezelés. Tananyag.
- Szegál Borisz. 2011. Konfliktuskezelés. Módszertan.
- Szegál Borisz. 2009. Személyiséglélektan és Szociálpszichológia (Pszichológia II). DF Kiadó.
- Bagdy E., Bishop B., Bőjte Cs. 2011. Hidak egymáshoz. Empátia, kommunikáció, konfliktus-kezelés. Kulcslyuk Kiadó. Nyitott Akadémia sorozat

Korszerű tanulási-tanítási és értékelési módszerek a tanulási nehézségekkel küzdőknek

DUEL-TKK-223

5/10/0/F/5

Tárgyfelelős oktató: Csikósné Maczó Edit

Előfeltétel: nincs

Oktatási cél, kompetenciák:

A hallgató legyen képes a tanulási folyamat szervezésére és irányítására: változatos tanítási-tanulási formák kialakítására, a tudásforrások célszerű kiválasztására, hatékony tanulási környezet kialakítására. Ismerje a pedagógiai értékelés változatos eszközeit, tudja ezeket alkalmazni a tanulók fejlődési folyamatainak, tanulmányi teljesítményeinek és személyiségfejlődésének elemző értékelésénél. Ismerje meg, milyen tanulási zavarok léteznek, mik ezeknek okai, a pedagógiai munka tervezésénél-szervezésénél hogyan alkalmazzon differenciált módszereket. Legyen képes önmaga értékelésére, pedagógiai kultúrájának fejlesztésére. Alkalmazza a korszerű, formatív értékelési módszereket munkája során.

Tartalom:

- Tanulás és tanításelméletek
- A konstruktivizmus pedagógiája
- A pedagógus szerepe a konstruktív tanulási folyamatokban
- Tanulási-tanítási folyamatok differenciált tervezése
- Kooperatív módszerek az oktatásban
- A pedagógiai értékelés alapkérdései
- Értékelési és önértékelési módszerek
- AZ IKT-eszközök alkalmazása a tanulási-tanítás folyamatokban és az értékelésben
- Tanulási problémák fajtái és jellemzői
- Az integrált nevelés megjelenési formái, hazai és nemzetközi gyakorlata
- Az adaptív oktatás jelentősége és tervezése a felnőttképzésben
- Tanulási- és részképeség-zavarok iskolai megjelenése és kezelése
- A hátrányos helyzet fogalma, megjelenési formái
- Felzárkóztatás és tehetséggondozás

Kötelező irodalom:

- Cserné Adermann Gizella: Az önirányított tanulás.<http://feek.pte.hu/feek/feek/index.php?ulink=561>
- Golnhofér Erzsébet (1997): A pedagógiai értékelés. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Harmatiné Olajos Tímea (2014): Tehetség, alulteljesítés és tanulási zavar. Didakt Kiadó, Debrecen. <http://www.mateh.hu/tehetsegkonyvtar/Alulteljesites.pdf>
- Nahalka István: Konstruktivista pedagógia – egy új paradigma a látóhatáron I. II. III.
- Iskolakultúra, 1997/2, 3,4. szám
- M. Nádaszi Mária (2003): Projektoktatás. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Réthy Endréné (2004): Motiváció, tanulás, tanítás. Miért tanulunk jól, vagy rosszul? Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Brassói S. – Hunya M. – Vass V. (2005): A fejlesztő értékelés: az iskolai tanulás minőségének javítása. In: Új Pedagógiai Szemle. 2005/7-8.
<http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-fejleszto-ertekeles-az-iskolai-tanulasminosegenek-javitasa>
  - Cserné Adermann Gizella (2003): Önbeteljesítő tanári elvárások, iskolai kudarcok. In: Tudásmenedzsment. 4.évf. 1.sz.
http://epa.oszk.hu/02700/02750/00007/pdf/EPA02750_tudasmenedzsment_2003_01_05306_2.pdf
  - Gyarmathy Éva (2013): Diszlexia, a tanulás/tanítás és a tudományok a digitális kultúrában egy tranziens korszak dilemmái. In: Magyar Tudomány. 2013/9.
  - Harmatiné Olajos Tímea (2014): Kit zavar a tanulási zavar? Pedellus Kiadó, Debrecen.
http://epa.oszk.hu/00600/00691/00120/pdf/EPA00691_mtud_2013_09_1086-1093.pdf
  - Kadocsa László (2006): Az atipikus oktatási módszerek. Nemzeti Felnőttképzési Intézet, Budapest. <http://mek.oszk.hu/06600/06655/06655.pdf>
  - Kovátsné Németh Mária (2006): Fenntartható oktatás és projektpedagógia. In: Új Pedagógiai 2006/10. sz.
<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00107/2006-10-mu-Kovatsne-Fenntarthato.html>
  - Lükő István (2015): A tanítás-tanulás rendszerszemléletű modellje. In: Képzés és Gyakorlat. 13. évf. 1-2. sz. 317-335.
http://epa.oszk.hu/02600/02641/00009/pdf/EPA02641_kepzes_es_gyakorlat_2015_1-2_317335.pdf
  - Magyar Andrea (2014): Adaptív tesztek készítésének folyamata. In: Iskolakultúra. 24.évf. 4.sz. 26-35.
http://epa.oszk.hu/00600/00691/00120/pdf/EPA00691_mtud_2013_09_1086-1093.pdf
  - Nahalka István (2006): A tanulás pedagógiai értelmezése. In: A gyakorlati pedagógiai néhány alapképzése 3. kötet. ELTE PPK, Budapest.
<http://mek.niif.hu/05400/05446/05446.pdf>
  - Vámos Ágnes (2001): Értékelés az iskolában. In: Golnhofer Erzsébet és Nahalka István (szerk.): A pedagógusok pedagógiája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 261-281.
<http://real.mtak.hu/17133/1/selection%20%2813%29.pdf>
-

Szegregáció és integráció az oktatási-nevelési intézményekben

DUEL-TKK-224

10/5/0/F/5

Tárgyfelelős oktató: Dr. Bacsa-Bán Anetta

Előfeltétel: -

Oktatási cél, kompetenciák:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók egységes képet kapjanak egyrészt a sajátos nevelési igényű tanulók, másrészt a kulturális és szociális okok miatt hátrányt szenvedő tanulók integrálásának lehetőségeiről, módszereiről. Valamint részletesen megismerjék a hazai közoktatás szegregációs és integrációs jelenségvilágát.

Tartalom:

A kurzus során az alábbi témák kerülnek bemutatásra és a hallgatókkal közösen feldolgozásra:

- Az integráció története és fogalmi kereteinek meghatározása.
- Sajátos nevelési igényű tanulók.
- Kulturális sokszínűség és nevelés.
- Multikulturális társadalom, multikulturális nevelés.
- Nemzetiségek, etnikai kisebbségek, migrációs kérdések Magyarországon.
- Demográfiai különbségek: - nemek - fiúk és lányok nevelése.
- Demográfiai különbségek: - különböző életkori csoportok együttnevelése.
- Társadalmi különbségek, földrajzi különbségek.
- Nyelv, kultúra, iskola: korlátozott kód - kidolgozott kód.
- A vallási sokszínűség.
- Szemléletváltás: előítélettől toleranciáig.
- Kulturálisan érzékeny iskola.
- Az integráció-szegregáció dilemmája a hazai oktatásban.
- Törvényi szabályozás, finanszírozás.
- Közoktatási integrációs-szegregációs körkép, közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelemzések.
- A szegregált oktatás gyakorlata, a szegregáció típusai.

Kötelező irodalom:

- Bárdonicsekné Kolos Klára: Integráció, szegregáció, egyéni fejlesztésen alapuló oktatás Új Pedagógiai Szemle, 2011/6. <http://ofi.hu/tudastar/uj-pedagogiai-szemle110615/bardonicsekne-kolos>
- Csányi Yvonne - Perlusz Andrea: Integrált nevelés - inkluzív iskola. In: Tanulmányok a neveléstudomány köréből. Osiris, Budapest, 2001. 312-332.
- Inklúziós tanterv és útmutató a magyarországi pedagógusképzés számára. Szerk.: Csányi Yvonne–Fótiné Hoffmann Éva, Kereszti Zsuzsa, Nagyné Kovács I., Willumsen J. Európai Bizottság–GYISM–OM, Bp., 2004.
- Laki Tamásné: Az együttnevelés műhelye. A RAMPA integrációs programsorozatának tapasztalatai Új Pedagógiai Szemle 2010/1-2. http://folyoiratok.ofi.hu/sites/default/files/article_attachments/upsz_2010_1-2_04.pdf
- Nahalka István: Az integrált nevelés pedagógiai alapjai. <http://www.okm.gov.hu/eszmezsere/Nahalka.html>

- Simon Mária: A bevándorló gyerekek iskolai integrációja Európában: Történeti és jogi háttér. <http://www.ofi.hu/tudastar/bevandorlo-gyerekek>
- Soósné Velencei Ildikó: Szegregáció, integráció vagy inkább szocializáció? A cigány gyerekek oktatási lehetőségeinek jelen idejű, illetve történelmi áttekintése Magyarországon 1. rész. Új Katedra, 2010/1. sz. 18–23.
- Soósné Velencei Ildikó: Szegregáció, integráció vagy inkább szocializáció? A cigány gyerekek oktatási lehetőségeinek jelen idejű, illetve történelmi áttekintése Magyarországon 2. rész. Új Katedra, 2010/2. sz. 12–17.
- Szira Judit (2005): Gondolatok az integráció nemzetközi gyakorlatáról. <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=3I-Szira>

Ajánlott irodalom:

- Bánfalvy Csaba (szerk.): Az integrációs cunami. Tanulmányok a fogyatékos emberek iskolai és társadalmi integrációjáról. ELTE Eötvös Kiadó, 2008.
- Balázs Éva – Kocsis Mihály – Vágó Irén (szerk.): Jelentés a magyar közoktatásról 2010, OFI, Budapest, 2011. (10. fejezet: Oktatási egyenlőtlenségek és sajátos igények) <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>
- Baron, Simon – Bolton, Cohen-Patrik: Autizmus. Osiris, Budapest, 2000.
- Csányi Yvonne szerk.: Együttnevelés – Speciális igényű tanulók az iskolában. Az integrált fejlesztés lehetőségei. ALTERN füzetek 5. Iskolafejlesztési Alapítvány és OKI Iskolafejlesztési Központ, Budapest, 1993.
- Csongor Anna (1991): Szegregáció az általános iskolában. Oktatókutató Intézet, Budapest. – Havas Gábor – Kemény István – Liskó Ilona: Cigány gyerekek az általános iskolában. Oktatókutató Intézet – Új Mandátum, Budapest, 2002
- Hoffmann Judit szerk.: Gyógypedagógiai szöveggyűjtemény. Comenius Bt., Pécs, 2006.
- Illyés Sándor szerk.: Gyógypedagógiai alapismeretek. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest, 2000.
- Kálmán Zsófia - Könczei György: A Targetosztól az esélyegyenlőségig. Osiris, Budapest, 2002.
- Kende Anna: Együtt vagy külön? Iskolakultúra 2004/1. 3-13.
- Kőpatakiné Mészáros Mária szerk.: Befogadó iskolák, elfogadó közösségek. OKI Kiadó, Budapest, 2003.
- Mayer József és Kőpatakiné Mészáros Mária: A szavak és a tettek. Sajátos nevelési igényű tanulók a közoktatásban a 21. század első évtizedében Magyarországon. OFI, Budapest, 2011.
- Meixner Ildikó – Weiss, M.: Tanulási zavarok – Dyslexia. UCB Kiskönyvtár, Budapest, 1996.
- Pető Ildikó: Inklúzió a nevelésben. Iskolakultúra, 2003/10. 3-11
- Papp Gabriella: Együttnevelés. Fejlesztő Pedagógia, 2001, 4-5, 27-33.
- Réthy Endréné: A speciális szükségletű gyermekek nevelése, oktatása Európában. Magyar Pedagógia, 102. évf., 2002/3, 281-300.
- Varga Aranka: Multikulturalizmus – inkluzív oktatási rendszer In. Forray R. Katalin (szerk.): Ismeretek a Romológia alapképzési szakhoz, Pécs PTE BTK, 2006.
- Zsebe Andrea - Bíró Katalin: Együtt nevelni, de hogyan? Fejlesztő Pedagógia, 2002, 2-3, 12.-14.

Stressz a tanulásban

DUEL-TKK-259

10/5/0/V/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ

Tárgyfelelős oktató: Dr. Juhász Levente Zsolt
Előfeltétel: Nincs

Oktatási cél:

A tanulási folyamat stresszor helyzeteinek feltárása
A vizsgahelyzetben lezajló lelki folyamatok és azok hatásainak ismertetése.
A pszichológiai megterhelés által kiváltott stressz és a hatékonyság közötti összefüggések elemzése.
A megterhelő helyzetek pszichológiai elemzése, viselkedési mechanizmusok bemutatása.
A stresszhelyzet által kiváltott pszichológiai reakciók és hatásainak ismertetése.
Stressz-kezelési módszerek ismertetése, szükséges készségek és képességek fejlesztése.

Tartalom:

- Önismeret, empátia, társas felelősségtudat
- A megterhelő helyzet értelmezése a pszichológiában
- A teljesítmény, az elégedettség és a hatékonyság fogalmainak, összefüggéseinek ismertetése
- Stresszhelyzetek a tanulási folyamatban
- A viselkedés pszichológiai, szociálpszichológiai hátterének bemutatása
- A pszichológiai megterhelés által kiváltott stressz és a hatékonyság közötti összefüggések áttekintése.
- Érzelmek és a stressz
- Stressz-kezelési módszerek ismertetése, gyakorlása

Kötelező irodalom:

- Atkinson & Hilgard: Pszichológia. 14. fejezet – Stressz és egészség
- Megan Kaye: Stressz. A feszültségoldás pszichológiája. HVG könyvek.
- Megan Kaye: Siker. A teljesítmény pszichológiája. HVG könyvek. Budapest
- Vorderman Carol (2016): Vizsgázási technikák. A stressz kezelése. In. Tanulási technikák. HVG könyvek. Budapest
- Chris Kyriacou (2009): Stresszoldás tanároknak. Műszaki Könyvkiadó

Szakmai gyakorlat I.

DUEL-TKK-122

0/0/20/F/5

Tantárgyfelelős oktató: Csikósné Maczó Edit

Előfeltétel: nincs

Oktatási cél, kompetenciák:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók a felnőttoktatási, képzési, nevelési intézményi látogatások keretében megismerjék az ott folyó munkát, tapasztalatot szerezzenek a felnőttoktatási, képzési feladatokról, andragógusi szerepkörökről, tevékenységekről, nehézségekről. További cél, hogy a tárgy adjon az elméleti képzéssel szoros kapcsolatban lévő széleskörű és áttekintő intézményi ismereteket, a gyakorlati tapasztalatok révén segítse az alapvető érdeklődés kialakítását, elmélyítését, a szakmai tevékenységekhez szükséges kompetenciák kifejlesztését és gyakorlását.

Tartalom:

A gyakorlatokat a hallgatók Dunaújváros intézményeiben végzik szakmai irányítással. A szakmai gyakorlat első részénél fontos, hogy olyan intézményekben hospitáljanak hallgatóink, amelyek tevékenységébe a gyakorlatvezető oktató is bepillantást nyerhet, az ott folyó szakmai munkát ismeri és hatékonyan tudja hallgatóit bevonni a megfigyelésekbe, a folyamatok értelmezésébe. A tapasztalatról dokumentációt kell készíteniük, melyek a csoport előtt kerülnek prezentálásra és megvitatásra a félév végén.

Kötelező irodalom

- Faulstich – Rohman (1999): A felnőttoktatás mint szakma. In: H. Bodnár Mária (szerk.): Felnőttoktatás, továbbképzés és élethosszig tartó tanulás 1996-2003. Német Népfőiskolai Szövetség sorozata, Bp.
- Farkas Éva (2013): A szak- és felnőttképzés gyakorlata. SZTE JGYPK, Szeged. <http://mek.oszk.hu/13300/13360/13360.pdf>
- Koltai Dénes - Lada László (2006, szerk.): Az Andragógia korszerű eszközeiről és módszereiről. Nemzeti Felnőttképzési Intézet, Budapest.

Ajánlott irodalom

- Cserné Adermann Gizella (2001): Konfliktusok a felnőttoktatásban. In: Tudásmenedzsment. 2.évf.1.sz. 28-40. http://epa.oszk.hu/02700/02750/00003/pdf/EPA02750_tudasmenedzsment_2001_01_028040.pdf
- Kispálné Horváth Mária: A felnőttképzés módszertana. http://www.academia.edu/23694583/A_feln%C5%91ttk%C3%A9pz%C3%A9s_m%C3%B3dszertana
- Taródi Cseszka Éva (2018): Versenyképesség, emberi tőkeberuházás, élethosszig tartó tanulás : a felnőttoktatás és a felnőttképzés szerepe a sikeres munkaerőpiaci kompetenciák kialakításában. In: Közélet. 5.évf. 3-4.sz. 21-33. <https://uni-milton.hu/wpcontent/uploads/2018/10/K%C3%96ZEL%C3%8DT%C3%89SEK-2017.3-4..pdf>
- Zachár László (2008, szerk.): A felnőttképzés módszertani kérdései. In: Tanártovábbképzési Füzetek, Budapest. http://site.nive.hu/hefop351/ttk/download.php?filename=4_kotet_b5.pdf
- Zachár László (2007, szerk.): Korszerű felnőttképzési módszerek kidolgozása és

Szigorlat

DUEL-TKK-237

0/0/0/S/0

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ

Tárgyfelelős oktató: Dr. habil Falus Orsolya Fruzsina

Előfeltétel:

A közoktatás rendszerei

A pedagógus a nevelési-oktatási intézményben

Szigorlati témakörök:

1. Pedagógus az iskolai szervezetben: a pedagógus munkatevékenységei
2. A pedagógiai folyamat tervezése, a pedagógiai folyamatok szervezése.
3. A pedagógus feladatkörei az intézményben és ezek megjelenése a gyakorlatban. (osztályfőnöki szerep, nevelési feladatok, konfliktuskezelés)
4. Pedagógusszerepek. Szakmai önismeret a pedagógiai gyakorlatban
5. A pedagógusok mentálhigiéniája
6. A pedagógus tevékenységét segítő új eljárások, módszerek, technikák.
7. Az Alaptörvény oktatással kapcsolatos rendelkezései
8. Nemzeti Hitvallás. Emberi és állampolgári jogok és kötelezettségek rendszere az alaptörvényben.
9. A közigazgatási eljárás alapelvei, hatálya, a hatósági eljárás nyelve. Joghatóság, hatáskör és illetékesség
10. A nemzeti köznevelésről szóló CXCV. tv. rendelkezései
11. A közoktatás elhelyezkedését a közigazgatási rendszerekben
12. A térségi kapcsolatok lehetőségei a közoktatásban

A pedagógiai értékelés alapjai

DUEL-TKK-155

10/10/0/V/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ
Tárgyfelelős oktató: Csikósné Maczó Edit
Előfeltétel: nincs

Oktatási cél, kompetenciák:

A hallgatók ismerjék meg az értékelés lényegét, mibenlétét, az ember egyéni életútjában, a társadalmi hierarchiában való elhelyezkedésben betöltött szerepét. Tudják, melyek az értékelés pedagógiai funkciói és mik az értékelés tudományosságának kritériumai. Pedagógiai munkájuk során törekedjenek az értékelés objektivitására, előítélet-mentesség jellemezze őket az értékelési folyamatokban. Legyenek képesek megfelelő pedagógiai értékelések tervezésére, szervezésére, lebonyolítására, az eredmények helyes értelmezésére.

Tartalom:

- Fogalmi alapvetés: érték és értékelés.
- A pedagógiai értékelés története.
- Kritikai elméletek a pedagógiai értékelés és a vizsgáztatás kapcsán, a docimológia kialakulása. Törekvések az értékelés megreformálására.
- Az értékelés filozófiai, szociológiai, szociálpszichológiai, rendszerelméleti paradigmája.
- Az értékelés tudományosságának feltételei: érvényesség, megbízhatóság, objektivitás.
- Az érvényesség fajtái, típusai, a megbízhatóság erősítésének módszerei.
- Szubjektív tényezők az értékelési folyamatban, ezek csökkentésének lehetőségei.
- Az értékelés funkciói: formatív, szummatív és diagnosztikus értékelés.
- A követelmények szerepe az értékelésben, a követelmények taxonómiája és mérhetővé tétele (operacionalizálása).
- Az értékelés alapvető módszerei, az adekvát értékelési módszerek kiválasztása.
- Az eredmények minősítésének módjai: a szöveges értékeléstől az osztályozásig.

Kötelező irodalom:

- Csapó Benő (2002): Az iskolai tudás. Osiris, Budapest.
- Golnhofer Erzsébet (1997): A pedagógiai értékelés. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Orosz Sándor (1995): Mérések a pedagógiában. Veszprémi Egyetem, Veszprém.

Ajánlott irodalom:

- Vidákovich Tibor (2001): Diagnosztikus tudásszint- és képességvizsgálatok. In: Csapó Benő és Vidákovich Tibor (szerk.): Neveléstudomány az ezredfordulón. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 314-327.
- Cserné Adermann Gizella (1998): Teljesítményértékelés. JPTE Távoktatási Központ, Pécs.
- M. Nádaszi Mária (1993) Az osztályozásról történeti és összehasonlító pedagógiai szempontból. In: Készülünk a vizsgáztatásra /Golnhofer Erzsébet. Bp: Korona Kiadó, 42-54.
- Vámos Ágnes (2001): Értékelés az iskolában. in. A pedagógusok pedagógiája (szerk.: Golnhofer Erzsébet és Nahalka István). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 261-281. o.
- Környei László: A mérés és értékelés oktatáspolitikai funkciói.
<http://www.ofi.hu/tudastar/meres-ertekeles>
- Cserné Adermann Gizella (2006): Önbeteljesítő jóslatok az iskolában és a családban. Edenscript Kft. Pécs. 120 o

A pedagógiai értékelés folyamata

DUEL-TKK-138

10/5/0/F/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ

Tárgyfelelős oktató: Csikósné Maczó Edit

Előfeltétel: Nincs

Oktatási cél, kompetenciák:

A cél az, hogy a hallgatók megismerjék a pedagógia értékelés összehasonlító elemzésének szerepét a tanítási-tanulási folyamatban és az új típusú mérési, értékelési módszerek kidolgozásának folyamatát, valamint alkalmazási területeit. Legyenek képesek önálló mérések elvégzésére, mérőeszközök értelmezésére és használatára. Ismerjék a magyarországi és a nemzetközi mérések fajtáit, jellemzőit, legyenek képesek a visszacsatolásukra a szakmai pedagógiai munkába.

Tartalom:

- A pedagógiai értékelés szükségessége, fogalmi meghatározottsága (Tyler-modell)
- Az értékelés feladatai funkciói, típusai, lényege fázisai, eljárásai
- A pedagógiai értékelés folyamata: célok megfogalmazása, információgyűjtés, értelmezés
- Módszerek a pedagógiai ellenőrzésben, értékelésben, mérésben
- A tudásszint mérése, képességek mérése, neveltségi szint mérése
- Személyes és szociális kulcskompetenciák a mérés-értékelésben
- A tanulási folyamat és a mérés reformtörekvései napjainkban
- PISA keretében alkalmazott mérőeszközök
- Vizsgák, vizsgarendszerek (érettségi vizsga, szakmai vizsga)
- Várható trendek az értékelésben (kompetencia alapú tudások felértékelődése; kognitív pszichológia térhódítása; tanuláselméleti, információelméleti változások; holisztikus elemzési és értékelési módszerek terjedése; érvényességi kritériumok fontossága)
- Az alternatív iskolák értékelési rendszerei
- Nemzetközi mérés-értékelés
- Az UNESCO összehasonlító vizsgálatai
- OECD-kutatások
- Az összehasonlító monitoring-kutatások

Kötelező irodalom:

- Golnhofer Erzsébet (1997): A pedagógiai értékelés. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Kiss Árpád (1978): Mérés, értékelés, osztályozás. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Vidákovich Tibor (1990): Diagnosztikus pedagógiai értékelés. Akadémia Kiadó, Budapest. 2022.

Ajánlott irodalom:

Hazai és nemzetközi mérések eredményeinek interneten elérhető oldalai:

- www.oktatas.hu/koznevelas/meresek/kompetenciameres/feladatsorok
- www.oktatas.hu/cimke_lista?keyword=PISA
- www.timssandpirls.bc.edu

Az érettségi vizsga szabályozása

DUEL-TKK-139

10/5/0/F/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ
Tárgyfelelős oktató: Dr. habil Falus Orsolya Fruzsina
Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: Előadó teremben, projektor használatával

Gyakorlat:

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

Konzultáció

Oktatási cél:

A képzés célja, hogy a hallgatók megismerjék az érettségi vizsga magyar közoktatásban elfoglalt helyét, az érettségi és a felsőoktatási felvételi vizsga kapcsolatáról, továbbá tisztában legyenek az érettségi vizsgát szabályozó jogszabályi környezettel. Ismerje meg az általános-és részletes vizsgakövetelményeket, és az érettségi célját.

Tartalom:

- Az érettségi vizsgára vonatkozó általános rendelkezések
- Az érettségi vizsga részei és vizsgatárgyai
- Az érettségi vizsga előkészítése
- Az érettségi vizsga fajtái
- A vizsgaidőszakok
- Jelentkezés az érettségi vizsgára
- Az érettségi vizsga vizsgabizottsága
- Az emelt szintű vizsga külön szabályai

Kötelező irodalom:

- Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv.
- Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv.
- -100/1997.(VI.13) Korm. rend.

Validáció a pedagógiában

DUEL-TKK-235

10/5/0/F/5

Tantárgyfelelős oktató: Csikósné Maczó Edit

Előfeltétel: nincs

Oktatási cél, kompetenciák:

A hallgatók ismerjék meg a pedagógiai értékelés jelentőségét a tanítási-tanulási folyamatban, legyenek képesek a mérési eszközök minél változatosabb alkalmazására pedagógiai munkájuk során. Ismerjék a magyarországi és nemzetközi mérések fajtáit, jellemzőit, a vizsgarendszerek szakmai megközelítését, tartalmi követelményeit. Legyenek képesek elemezni tanulók személyiség- és teljesítményfejlődését, melyhez képesek a megfelelő mérőeszköz kiválasztására, illetve saját mérőeszköz összeállítására is. A mérési eredményeket tudják értelmezni és értékelni, hatékonyan felhasználni pedagógiai munkájuk tervezéséhez.

Legyenek tisztában a validáció lényegével, a mögötte húzódó szemléleti háttérrel, tudják, hogy milyen előnyei vannak a validációnak az egyén, az intézmény és a társadalom szempontjából. Tudjanak hozzáfogni intézményi validációs rendszer kidolgozásához, képesek legyenek különböző döntési szempontokat alkalmazni az elismerési döntésekben és érvelni azok mellett. Értsék a validációs/elismerési folyamatban a szereplők felé való nyitás fontosságát, a folyamatok átláthatóságának jelentőségét, annak szemléletformáló hatását.

Tartalom:

- A pedagógiai értékelés fogalma, alapkérdései
- Az értékelés feladatai funkciói, típusai, folyamata
- Módszerek a pedagógiai ellenőrzésben, értékelésben, mérésben
- Tudásszint- és kompetenciamérés
- Az értékelés új szempontú megközelítései
- Nemzetközi és hazai kompetenciamérések rendszere
- A hazai vizsgák, vizsgarendszerek eljárásrendje, követelményei
- Mérőeszközök készítésének alapjai
- Elektronikus mérési eszközök ismerete és alkalmazása
- Portfólió és önértékelés
- A validáció célja, fogalma, gyakorlata
- A validáció rendszermodellje, eljárási rendje
- Az elismerési eljárás sémája, elemei, intézményi kialakítása és minőségbiztosítása

Kötelező irodalom

- Csapó Benő (2005): Az előzetesen megszerzett tudás mérése és értékelése. Nemzeti Felnőttképzési Intézet, Budapest.
- Csapó Benő (2004): Tudásszintmérő tesztek. In: Falus Iván (szerk.): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. PSZMP – Keraban Kiadó, Budapest. 234–258.
- Derényi András - Tót Éva (2011): Validáció - A hozott tudás elismerése a felsőoktatásban. Oktatókutatató és Fejlesztő intézet, Bp.
http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/validacios_kotet_vegleges.pdf
- Farkas Éva (2014): A rejtett tudás. A nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények hitelesítése. SZTE JGYPK FI <http://mek.oszk.hu/16200/16217/16217.pdf>
- Golnhofér Erzsébet (1997): A pedagógiai értékelés. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika.

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

- Tót Éva (2009): A validáció fogalmának értelmezési lehetőségei, rokon fogalmai a hazai és nemzetközi gyakorlatban, a validáció lehetséges kutatási irányai. OFI, Budapest.
http://ofi.hu/sites/default/files/ofipast/2011/03/tot_eva_a_validaciosrol_v2.pdf
- Vámos Ágnes (2001): Értékelés az iskolában. In: Golnhofer E.-Nahalka I. (szerk.): A pedagógusok pedagógiája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 261-281. o.

Ajánlott irodalom

- Bárdossy I. - Dudás M. (2009): A tanulás tervezése és értékelése. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft, Budapest.
http://hiszem.hu/sites/default/files/a_tanulas_tervezese_es_ertekelese.pdf
- Benkei-Kovács Balázs (2017): Validáció és felnőttkori tanulás. In: Opus et Educatio. 4. évf. 4.sz.
http://epa.oszk.hu/02700/02724/00015/pdf/EPA02724_opus_et_educatio_2017_04_476485.pdf
- Cserné Adermann Gizella (2003): Önbeteljesítő tanári elvárások, iskolai kudarcok. In: *Tudásmenedzsment*. 4.évf.1.sz.
http://epa.oszk.hu/02700/02750/00007/pdf/EPA02750_tudasmenedzsment_2003_01_053_062.pdf
- Falus I. - Kimmel M. (2009): A portfólió. Gondolat Kiadó, ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest.
- Farkas Éva (2017): Mérés-értékelés kézikönyv - Tanulási eredmények mérése és értékelése a szakképzési mobilitási gyakorlatokban.
https://tka.hu/docs/palyazatok/meres_ertekeles_kezikonyv_farkas_eva_1122.pdf
- Kraiciné Szokoly Mária (2004): Felnőttképzési módszertár. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest.
- Molnár Gy. - Magyar A. - Pásztor-Kovács A. - Hülber L. (2015): A mérési-értékelési rendszer elektronikus alapokra helyezésével kapcsolatos helyzetelemzés.
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/tamop318/OKM_kutatasi_eredmenyek2015/meresi_ertekelesi_rendszer.pdf
- Nahalka István (2006): A tanulás pedagógiai értelmezése. In: *A gyakorlati pedagógiai néhány alapképzése 3. kötet* (szerk. Nahalka István), ELTE PPK, Budapest.
- Németh Balázs (2009): A nem formális és az informális tanulás elismertetésének és beszámításának programja Európában, különös tekintettel néhány ország felsőoktatási validációs gyakorlatára. Kézirat, TÁMOP 4.1.3. projekt.
http://ofi.hu/sites/default/files/ofipast/2011/03/nemeth_balazs.pdf
- Tót Éva (2016): Validáció – Európai útmutató a validációs rendszerek fejlesztéséhez.
https://tka.hu/docs/palyazatok/utmutato_a_validacios_eljarashoz.pdf

Vizsga az oktatási rendszerben

DUEL-TKK-156

10/5/0/V/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ

Tárgyfelelős oktató: Dr. Gubán Gyula

Előfeltétel: -

Oktatási cél:

A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókkal azokat a feladatokat, szerepeket, amelyeket a pedagógusoknak az oktatásban előforduló vizsgahelyzetekben ezek lebonyolítása során el kell látniuk.

Tartalom:

A félévi munka során a hallgatók a következő fontosabb témakörökkel ismerkednek meg:

- Az oktatási, nevelési folyamat alapvető feladatai, különös tekintettel az ellenőrzésre és azértékelésre
- Az oktatás tartalmi szabályozása, a vizsgarendszer változása, alakulása.
- Az oktatás minősége és eredményességének kérdései
- Az érettségi vizsga alakulása, vizsgáztatás a szakképzésben
- A vizsgáztatás jogi háttere
- A vizsgáztatás légköre, pedagógiai, pszichológiai kérdései
- Vizsgáztatás külföldön

Kötelező irodalom:

- Falus Iván: Oktatáselmélet Gondolat kiadó, Bp. 2007
- Sáska Géza-Vidákovics Tibor (szerk) (1990): Tanterv vagy vizsga. Edukáció, Bp.

Ajánlott irodalom:

- Tanterv és vizsga külföldön, szerk: Mátrai Zsuzsa, Akadémia kiadó, Bp. 1991

Az érettségi vizsga folyamata és feladatai

DUEL-TKK-260

10/5/0/V/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ

Tárgyfelelős oktató: Magyar András Tamás

Előfeltétel: Nincs

Oktatási cél:

A vizsgahelyzetben lezajló lelki folyamatok és azok hatásainak ismertetése.

A vizsgázó lélektani állapotának és a vizsgán nyújtott teljesítményének elemzése, összefüggések feltárása.

A pszichológiai megterhelés által kiváltott stressz és a hatékonyság közötti összefüggések elemzése.

A megterhelő helyzetek pszichológiai elemzése, viselkedési mechanizmusok bemutatása.

A stresszhelyzet által kiváltott pszichológiai reakciók és hatásainak ismertetése.

Stressz-kezelési módszerek ismertetése, szükséges készségek és képességek fejlesztése.

Tartalom:

- Önismeret, empátia, társas felelősségtudat
- A megterhelő helyzet értelmezése a pszichológiában
- A teljesítmény, az elégedettség és a hatékonyság fogalmainak, összefüggéseinek ismertetése
- A vizsga lélektani hatásainak elemzése
- A viselkedés pszichológiai, szociálpszichológiai hátterének bemutatása
- A pszichológiai megterhelés által kiváltott stressz és a hatékonyság közötti összefüggések áttekintése.
- Érzelmek és a stressz
- Stressz-kezelési módszerek ismertetése, gyakorlása

Kötelező irodalom:

- Oláh István 2006. Pszichológiai alapismeretek. Bölcsész Konzorcium, Budapest. 176–179,370–391.
- Szentmihályi Károly 2007. Pszichológia tanároknak és diákoknak. Hantken Kiadó.
- Selye János 1963. Életünk a stressz. Akadémia Kiadó, Budapest.
- Selye János 1983. Stressz distressz nélkül. Akadémia Kiadó, Budapest.
- Mayer, J. D. (é.n.) Az érzelem, az intelligencia, és az érzelmi intelligencia. In: Forgács József (szerk.): Az érzelmek pszichológiája. Kairosz Kiadó, Győr. 399–419.

Intézményi és rendszerszintű mérések

DUEL-TKK-240

10/5/0/F/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ

Tárgyfelelős oktató: Dr. Kadocsa László

Előfeltétel: Nincs

Oktatási cél:

Az intézményi mérési gyakorlat bemutatása.

Tartalom:

Ismerjék a nagyobb hazai és nemzetközi (OKI, IEA, PIRLS, PISA, TIMSS) oktatási és nevelési felmérések eredményeinek feltárását célzó projekteket. A nemzetközi mérések és értékelések főbb tapasztalatai. Az országok eredményeinek összehasonlítása, a tanulói teljesítmények, kompetenciák és a tudás hatékonyságának mérése. Az országos közoktatási információs rendszer. Eredményesség értékelési lehetőségek a különböző pedagógiai, közoktatási intézmények számára. Program és intézményértékelés. Az iskolai értékelés módja és formái és az eredmények hasznosítása.

Kötelező irodalom:

- Jelentés a magyar közoktatásról, 2010, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet
- Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Falus Iván: Műszaki könyvkiadó, Budapest 2000
- Intézményértékelés elmélete és gyakorlata dr. Kelemen Gyula DF elektronikus jegyzet 2005.

Ajánlott irodalom:

- Horváth György: Bevezetés a tesztelméletbe Keraban 1993
- Kovács Sándor: A hozzáadott érték összetevői az iskolában Új pedagógiai szemle 2000.3.38-50

Vizsgáztatási szakmai gyakorlat

DUEL-TKK-241

0/15/10/F/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ
Tárgyfelelős oktató: Magyar András Tamás
Előfeltétel: Nincs

Oktatási cél:

A hallgatók váljanak képessé ellátni egy vizsgáztatási folyamat minden teendőjét. Jól ismerjék az egyes vizsgarendszereket, lássák át annak működési elveit. Legyenek tisztában a vizsgákat szabályozó törvényekkel és rendeletekkel. Fejlesszék szónoki képességeiket.

Tartalom:

A féléves kurzus a következő témákat érinti:

JOGSZABÁLYOK

- A vizsgához közvetlenül kapcsolódó jogalkotási feladatok
- A vizsgáztatás új szabályai
- Az új vizsgarendeletek hatályba lépése

A VIZSGA

- A vizsga és szükségessége
- Vizsgaszervezési feladatok
- A vizsgabizottság tagjai
- A vizsga elméleti alapjai és általános szabályai
- Feladatok a vizsga megkezdése előtt
- Feladatok a vizsga közben
- A vizsga lefolytatása
- A vizsga szereplőinek feladatai
- A vizsgabizonyítvány
- A szakmai vizsga ellenőrzése
- Záróvizsgák nyilvántartása és programjai

A VIZSGATAGOKKAL SZEMBEN TÁMASZTOTT KÖZÖSSÉGIKÖVETELMÉNYEK

Az élethosszig tartó tanulás egyéni és társadalmi szükségességének ismerete
Személyiségi jellemzők, közösségi elvárások

RETORIKAI ISMERETEK

A beszéd előkészítésének, elrendezésének, kidolgozásának lépései. A beszéd megszólaltatása

Kötelező irodalom:

- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 1/2006. (II. 17.) OM rendelet (Módosította: 10/2007. (II. 27.) SZMM rendelet)
- A 2/2006. (VIII. 8.) SZMM rendelet a szociális és munkaügyi miniszter hatáskörébe tartozó egyes szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról (hatálybalépés: kihirdetést követő 8. napon, iskolarendszeren kívüli képzéseknél 2007. január 1-jétől)
- A 21/2007. (V. 21.) SZMM rendelet a szociális és munkaügyi miniszter hatáskörébe tartozó

egyres szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról

(hatálybalépés: 2007. szeptember 1-jétől, iskolarendszeren kívüli képzéseknél 2007. október 1-jétől)

- 15/2008. (VIII.13.) SZMM rendelet a szociális és munkaügyi miniszter hatáskörébe tartozó egyes szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról
  - 20/2007. (V.21) SZMM rendelet a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről (Módosította: 19/2008. (XII.4.) SZMM rendelet)
- 20/2008. (XII.17) SZMM rendelet a szakmai vizsgadíj és a vizsgáztatási díjak kereteiről, valamint egyes szociális és munkaügyi rendeletek rendelkezéseinek hatályon kívül helyezéséről

Ajánlott irodalom:

- Az Országos Képzési Jegyzéket kiadó miniszteri rendelet
- A szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit kiadó miniszteri rendeletek
- A minisztériumi közleményként kiadott központi programok
- A pedagógiai program részét képező helyi szakmai program, ill. iskolarendszeren kívüli képzésnél a képzési program

Szakedolgozat

DUEL-TKK-229

0/10/0/F/10

Tantárgyfelelős oktató: Dr. Bacsá-Bán Anetta

Előfeltétel: Nincs

Oktatási cél, kompetenciák:

A szakirányú továbbképzési szak szakmai témaköreivel kapcsolatos szakedolgozatok célja, hogy a jelölt - a választott területen belül az említett tudomány elméleti anyagának önálló alkotó gyakorlati alkalmazásában való jártasságát igazolja. Bizonyítja, hogy képes a tudományos szakirodalom egy-egy részletkérdésére vonatkozó eredményeinek áttekintésére, lényegének megragadására és ennek alapján önálló feladatok végzésére, a forrásanyag helyes, kritikus felhasználására, szintetizálására és gyakorlatban való alkalmazására.

Tartalom:

A hallgató az intézet által felkínált, illetve a szakterület által jóváhagyott témát választ. Belső, illetve külső konzulens jóváhagyja a választott témát. A kiírt téma szolgálja a kompetenciák fejlesztését, a korszerű pedagógusi szakmai ismeretek és módszerek alkotó alkalmazását. A részletes szakedolgozat készítési szakmai program az elektronikusan megadott útmutatóban található.

Kötelező irodalom:

A kidolgozandó témához kapcsolódó pedagógiai szakkönyvek, szakfolyóiratok, internetes anyagok.

Bevezetés a pedagógiai kutatásokba

DUEL-TKK-219

10/5/5/V/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ

Tárgyfelelős oktató: Dr. Bacsa-Bán Anetta

Előfeltétel: Nincs

Oktatási cél:

A képzés célja, hogy a hallgatók megismerjék az önálló kutatómunka alapjait, a pedagógiai kutatásokhoz szükséges kompetenciák elsajátítása mellett képesek legyenek önálló pedagógiai vizsgálatok megtervezésére, végrehajtására, eredményeinek közlésére, publikálására.

Tartalom:

- A kutatómódszertan tudománya
- A változók
- A társadalomtudományi vizsgálatok
- A társadalomtudományi kutatás fázisai
- Kutatási módszerek, eszközök kiválasztása
- A kutatási téma, probléma
- A hipotézis
- A társadalomtudományi kutatás típusai:
- Mintavételi eljárások
- A kérdőív és a kérdezés
- Az interjú
- A megfigyelés
- Tartalomelemzés
- Kvantitatív adatok elemzése
- Publikációk, tudományos közlemények
- Prezentációs hibák

Kötelező irodalom:

- Babbie, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó: Budapest, 2003.
- Falus Iván (szerk): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Kiadó, Bp. 2000.

Ajánlott irodalom:

- Falus Iván, Ollé János: Az empirikus kutatások gyakorlata, Budapest: Tankönyvkiadó, 2008.
- Falus Iván és Ollé János: Statisztikai módszerek pedagógusok számára. Okker Kiadó, Budapest, 2000.
- Cserné Adermann Gizella: A tanulás- és kutatómódszertan alapjai. Pécs: JPTE – FEEFI, 1999.
- Barna Ildikó, Székelyi Mária: Túlélőkészlet az SPSS-hez. Budapest. Typotex kiadó, 2008
- Sajtó László, Mitev Ariel: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Budapest, Alinea, 2007

Digitális pedagógia alapjai

DUEL-TKK-238

5/5/5/F/5

Felelős oktatási egység: Tanárképző Központ

Tárgyfelelős oktató: Kocsó Edina

Előfeltétel: Nincs

Oktatási cél:

A tárgy alapvető célja, hogy a hallgatóban kialakuljon a Digitális Oktatási Stratégiával átitott korszerű IKT szemléletmód, valamint gyakorlati tudás annak érdekében, hogy a hallgatók:

- képesek legyenek az eszközök kiválasztására, információhordozók készítésére és gyakorlatban való alkalmazásukra, valamint, hogy
- képesek legyenek a hagyományos és az új információs és kommunikációs technológiák alkalmazására, hatékony és ösztönző tanulási környezet kialakítására.

A technológiai, társadalmi változások következtében az elmúlt évtizedben az oktatásban is egyre jobban elterjedt a digitális eszközök és alkalmazások használata. Bár a technológia mára a tanórai magyarázatok, szemléltetések színesítésének és az oktatás adminisztrációjának széles körben bevett eszközévé vált, ugyanakkor még kevés helyen jellemző, hogy az eszközhasználat a pedagógiai-módszertani megújulás és a digitális kompetencia fejlesztésének szolgálatában állna. Használják a digitális megoldásokat az ismeretátadás, mérésértékelés, differenciálás és más pedagógiai feladatok ellátására.

A digitalizáltság különböző szintjein alkalmazható eszközök, tartalmak, módszerek és javaslatok áttekintése. Digitális pedagógiai megoldások beépítésére.

Tartalom:

A Digitális Oktatási Stratégia (DOS) céljai, megvalósítása a közoktatási és szakképzési intézményekben. Digitális kompetencia keretrendszerek.

A digitális pedagógia technológiai eszközei. Online tanulást támogató rendszerek és virtuális tantermi alkalmazások. Tanulásszervezési megoldások különböző oktatási formákban. Hazai digitális tartalom-, tananyag- és taneszközforrások. Digitális technológia az értékelésben vegyes és digitális munkarendben. A digitalizáció hatása az ismeretszerzésre, az információ- és adatmenedzsment kompetenciaterületre. A digitális oktatásban lemaradással, kimaradással veszélyeztetett tanulók támogatása. Sajátos nevelési igényű tanulók támogatása digitális eszközök segítségével. Adat- és családvédelem digitális térben, online biztonság.

Kötelező irodalom:

- Moodle-kurzus tartalma
- [Farkas A. et al: Digitális pedagógiai módszertani ajánlások gyűjteménye. OH Bp. 2021.](#)
- [Tóth-Mózer Sz., Misley H.: Digitális eszközök integrálása az oktatásba. ELTE Bp. 2019.](#)

Ajánlott irodalom:

- [Digitális Oktatási Stratégia](#)
- [DigComp 2.1 Állampolgári digitáliskompetencia-keret](#)
- [Forgó S. et al: A hazai pedagógus-előmeneteli rendszerhez illeszkedő, a DigCompEdu \(2017. XII.\) EU-ajánlás alapján kidolgozott javaslat a pedagógusok digitáliskompetencia-szintjeinek meghatározásához és fejlesztéséhez. 2019.](#)
- [Levy D.: Zoom-tanterem - Módszertani kézikönyv a hatékony digitális oktatáshoz. Geopen Könyvkiadó Kft, Bp. 2020.](#)
- [Szűts Z.: A digitális pedagógia elmélete. Akadémiai Kiadó, Bp. 2020. \(DUE könyvtár\)](#)
- [Nedeczki V.: IKT pedagógusoknak. ECDL-modul. NJSZT Bp. 2016. \(letöltött pdf\)](#)
- [Lengyel dr. Molnár T., Dr. Kis-Tóth L.: IKT innováció. Eger 2015.](#)

- [Benedek A et al: Digitális Pedagógia 2.0. Typotex Kiadó Bp. 2012](#)
- [Dr. Molnár Gy.: Korszerű módszerek az oktatásban. BME TK. 2015.](#)

Kommunikációs készségfejlesztés a tanári munkában

DUEL-TKM-225

0/15/0/F/5

Tárgyfelelős oktató: Dr. Kukorelli Katalin

Előfeltétel: -

Oktatási cél, kompetenciák:

Az önismeret- és kommunikációs készségfejlesztés problémakörének, módszereinek, technikáinak gyakorlati elsajátítása. A kapcsolatteremtő, együttműködő, kezdeményező, sikerorientált és adekvát nyelvi és nem nyelvi kommunikációs viselkedés kompetenciájának megszerzése.

Tartalom:

Viselkedésünk rejtett és nyílt területei – Az emberi interakciók pszichológiája (társas alapmotívumok) – Az osztály mint speciális beszédközösség (az osztálytermi beszéd szabályozottsága: a tanári reagálás és kezdeményezés, a diák megnyilvánulásai, a tanulói válasz megerősítése) – A személyes kapcsolatok fejlődése, az elvárások működése, mint interaktív folyamat – Kommunikációs közösségek az osztályban, az iskolában – A tanóra, mint kommunikációs színtér (az órák időbeli és térbeli szerveződése, a résztvevők integráltságának foka) – A kommunikáció dramaturgiája (szituációk, szerepek, forgatókönyvek) – Kommunikatív stratégiák (tanári és tanulói túlélési stratégiák) – Meggyőzés és manipuláció.

Kötelező irodalom:

- Fiske T., S.: Társas alapmotívumok. Osiris, Budapest, 2006.
- Berne, E.: Emberi Játzmák. Háttér Kiadó, Budapest, 2009.
- Kukorelli K.: Kommunikációs készségfejlesztés 1. Dunaujváros, Főiskola Kiadó, 2010.
- Szilágyi I.: Kommunikációs ismeretek és készségfejlesztés. Scandi - Wald Könyvkiadó, Budapest, 2006.
- Zrinszky L.: Gyakorlati pedagógia és kommunikáció. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom:

- Buda B.: Emberi kapcsolatok, 2002. http://sz.phil-inst.hu/Buda_Bela/BB_Emberi_kapcs.htm
- Buda B.: A szerep fogalma a szociálpszichológiában. In: Pataki F. (szerk.): Szociálpszichológia. Tankönyvkiadó, Budapest, 1971, 417-431.
- Csepeli Gy.: Szociálpszichológia. Osiris, Budapest, 2006.
- Cserné, Adermann, G.: Az önmagát beteljesítő jóslat (Pygmalion hatás) pedagógiai vizsgálata. In: Kósáné, Ormai V. (szerk.): A pedagógus. Budapest, Tankönyvkiadó, 1985. 162-173.
- Duranti, A.: A beszéd szociokulturális dimenziói. In: Síklaki, I. (szerk.), A szóbeli befolyásolás alapjai. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990. 139-169.
- Németh A. - Boreczky Á.: Nevelés, gyermek, iskola. A gyermekkor változó szinterei. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1997.
- Pease, A. & B.: Kommunikációs ABC mesterfokon. Fiesta, Budapest, 2008.

- de Saint Exupéry, A.: A kis herceg. Móra Könyvkiadó, Budapest, 2007.
- Zrinszky L.: Bevezetés a pedagógia kommunikáció elméletébe. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993.
- Winnicott, D.W.: A kapcsolatban bontakozó lélek, Budapest: Új Mandátum, 2004.

Társadalmi kommunikáció

DUEL-TKM-155

10/5/0/V/5

Tantárgyfelelős oktató: Dr. habil Balázs László

Előfeltétel kód: -

Oktatási cél, kompetenciák:

A társadalmi kommunikáció minden olyan viszonylatot tartalmaz, amely az ember és a hozzá tartozó közösségek, szociális rendszerek között létezik. A kurzus elvégzésével a hallgatók képessé válnak a társadalmi kommunikáció rendszerében az erkölcsi, művészeti, világnézeti, vallási, oktatási, politikai, gazdasági és tömegkommunikációs intézmények, szervezetek kommunikációs megnyilvánulásait értelmezni.

Tartalom:

A kurzus foglalkozik a kultúra és civilizáció elméleti alapjaival, a társadalmi nyilvánosság szerkezetével, illetve szerkezetváltozásával, a nyilvánosság intézményeivel, a tömegkommunikációs eszközök elterjedésével és sajátosságaival. A társadalmi bizalom fogalma, mint a nyilvános deliberáció alapja a kurzus központi fogalmaként értelmezhető és vizsgálendő. A társadalmi interakciók direkt komponenseként, a társadalmi bizalom fogalma mellett az identitás jelenségkörének vizsgálata is fontos szerepet kap. A kurzus során az elméleti alapvetések kiegészülnek gyakorlati példákkal, esettanulmányokkal, modern kommunikációs trendek vizsgálatával.

Kötelező irodalom:

- Horányi Özséb, szerk. Társadalmi Kommunikáció, Osiris, 2002
- Michael Tomasaello: Gondolkodás és kultúra, Osiris, 2002
- Jürgen Habermas: A kommunikatív cselekvés elmélete,
- Vass Csaba: Kommunikációelméletek, és amik nem azok. AKTI, 2011

Ajánlott irodalom:

- Jenkins, Henry, et al (2016) By Any Media Necessary: The New Youth Activism. NYU Press.
- Gladwell, Malcolm (2002). The Tipping Point: How Little Things can make a big difference. New York: Little, Brown and Company.
- Gans, Herbert J. (1999) Popular Culture and High Culture: An Analysis and Evaluation of Taste. New York, Basic Books.
- Stokes, Jane (2013). How to do media and culture studies. University of East London, Sage Publication Ltd.

